

Redakcija nalazi se u Strossmayerovoj ul. 68/I. telef. 4.
Administracija u Strossmayerovoj ul. 73. telef. 140. List
izlazi svaki dan ujutro osim ponedjeljka. Pretpлата sa
domovinom u kući ili putem u tučmatstvu
Jednaki Kretanja Din 30 kćenje. Za inozemstvo Din 720
god. Pretpлата se plaća unaprijed. Broj čeka. rač. 34.635.

Odjek događaja u Stocu i Crepaji.

Beograd, 22. U svim se političkim krugovima živo komentarišu događaji u Stocu i Crepaji gdje je prigodom izbora došlo do nemira. Radikali su u Crepaji izavali meteo i navali na samu tribinu, koju su na po razmatrali, pa je Svetozar Pribićević bio primoran da prekine zbor i da otputuje. Zbog toga je u beogradskim političkim krugovima zavladao silna nesigurnost. Drži se, da bi zbog događaja u Stocu moglo doći do novih izjava u vladi, jer se ističe kao sigurno da radicevi, a naročito sam gosp. Stjepan Radić, ne će na olak način preći preko tog događaja, pa se u krugovima vladine većine već sad započinju zabrinutosti. Očekuje se da će u Beograd doputovati g. Stjepan Radić da o tom događaju razgovara sa predsjednikom vlade. Međutim u vladini se krugovima isto, da eventualne izjave, do kojih bi moglo doći zbog događaja u Stocu, ne će dovesti do vladine krize, jer je obim kolidiranih strankama snaga sada do toga, da se posvraćaju u čim kraćem vremenu najvažnija pitanja, koja su na dnevnom redu: zakon o centralnoj upravi i o agrarnim odnosima u Dalmaciji. Do vladine krize ne će doći već zbog toga, što se doskora imaju sprovesti oblasi izbori, koji su već zakazani za 23. januara.

Veliki interes za oblasne izbore.

Beograd, 22. Oblasi izbori zakazani su za 23. januara 1927, pa je već sada nastao u svim političkim krugovima živ interes za izbore. U vezi sa izborima prave se u svim parlamentarnim klubovima napoznavanje kombinacije i čine se velike pripreme. Osobiti interes za izbore započinje se u klubovima uneg opozicionog bloka, koji je već u velike započinje se pripremanje. Neki poslanici iz demokratske stranke dobili su već upute, pa su otputovali u svoje izborne okruge, — mogla bih je čekati, nego li što je bila za općinskih izbora. Uopće u svim političkim krugovima vlada neobična nervoza i ne govori se o ničem drugom, nego samo o izborima, pa se ne povesćuje više niti toliko pažnje pripremama u radikalnom klubu, koje su skoro kroz čitav tjedan bile, može se reći, jedini predmet razgovora u političkim krugovima.

Skupštine g. Stj. Radića u Hercegovini.

Mostar, 21. Na svom agitacionom putu kroz Bosnu g. Stjepan Radić krenuo je i u Hercegovinu, gdje su bile zakazane skupštine u Mostaru i u Stocu. G. Radić je najprije došao u Mostar. Skupština je bila zakazana na otvorenom i vrlo prostoranom prostoru, na kom se moglo jedva stisnuti jedna ogromna masa svijeta, koja je došla da čuje riječi predsjednika HSS-e. Na skupštini je bilo oko 5000 ljudi. G. Radić započinje svoj govor, u kom ističe odmah u početku, da Hercegovina nije pasivna zemlja, pa kaže:

O pasivnosti Hercegovine ne može biti govora. Hercegovina daje državi samo od monopolu milijardu i pol dinara, a prima svega 100 milijuna.

U Hercegovini je nezdoda u tome što su propali vinogradi. Ima čitavih vinorodnih krajeva gdje nema ni jednog zrna grožđa. Ali najteže zlo koje vas bježe to je nepravica i o-n-a, ne nateže podnosi. Vi ovoj državi niste ništa dužni samo ako joj dajete strahu, to je d-a-sta. Danas je općenita tema o kojoj vi raspravljate da se otvori Amerika i da možete izići u Ameriku, jer su prilike ovdje teške. Poboljšanje tih prilika to vam je program. Hrvatske Seljačke Stranke. Treba obavijestiti prirodu i treba da dobijete uposlenje bilo u privatnim poduzećima bilo u javnim radnjama.

Iza toga govori g. Radić o Matiji Gubcu, za kojega veli da nije bio bunтовnik nego osloboditelj. Na pokret traži da se ostvari pravica koja se ne kopa iz zemlje nego se postavlja manifestacijom jedne misli i jedne želje. Iza toga g. Radić govori o agraru u Bosni i veli da ne valja što se učinilo. Po programu naše stranke sve treba da postane narodno. Suma treba da postanu općinske. Skorih dana biti će donešen zakon o sumama prema kojemu najveći dio suma ima da ispadne općinama. Pod Austrijom Bosna i Hercegovina nisu male uslove za podizanje, dok ih danas u proširenoj domovini imaju.

Mi Hrvati urediti ćemo državu kako treba. Sve što je protiv pljačke i korpucije to je uz as.

Današnji ministri osjećaju svoju odgovornost pred narodom. Ako parlament ne bude radio može se dogoditi da postane izborna vlada i to može biti kroz nedjelju-dvije. Tada će odmah početi sa čišćenjem svega nesavjesnog činovitstva jer ne možemo povjeriti prosvađanje izbora takovim činovnicima.

Ako se pasivističe na vrijeme ne obavještava, rina ima malo, svega dvadeset do trideset, ići će se na izbore. Tada će se sve pročitati. Izborna vlada bit će ona, koja ima povjerenje drugog ustavnog faktora i naroda.

Radić veli dalje, da je Uzunović njemu rekao da se uvrćavanje radikala kod općinskih izbora u Srbiji ima pripisati politici sporazuma.

Za Davidovića veli g. Radić da nije doveo 50 hrvatskih poslanika u Beograd. Mi smo vršili volju naroda a ne Davidović. Isti smo na vladu da pomogne našim seljacima, da zaštitimo hrvatskog, muslimanskog i srpskog seljaka.

Zakonodavni program današnje vlade.

STA CE SE RJEŠAVATI NA SJEDNICI RADIKALNOG KLUBA.

Beograd, 22. Poslije izmjena radikala, koje je tako toplo pozdravljeno u svim radikalnim krugovima, očekuje se sa nestrpljenjem sjednica radikalnog kluba, kojoj treba da prisustvuje g. Nikola Pašić. Najvažnija tačka ove sjednice je utvrđivanje reda prvostavne zakonske projekta, koji se nalaze pred Narodnom Skupštinom.

Zakonodavnom Odboru upućeni su sljedeći zakonski prijedlozi:

1. Prijedlog kaznenog zakonika;
2. Prijedlog zakona o sudsko-krivičnom postupku;
3. Prijedlog zakona o advokatu;
5. Prijedlog zakona o uređenju redova sudova;
6. Prijedlog zakona o državnim tužiteljima.

Zakonski predlozi jesu:

1. Prijedlog zakona o konvencijama donetim na međunarodnoj konferenciji rada u Ženevi;
2. Prijedlog zakona o neposred. porezima;
3. Prijedlog zakona o konvencijama potpisanim u Neptunu;
4. Prijedlog zakona o konvenciji kojom se regulira plovidba vazduhom;
5. Prijedlog zakona o likvidaciji agrarnih odnosa u Dalmaciji.

Prema gornjim pobornim zakonskim prijedlozima vidi se da je program rada veoma obiman i njegovo izvršenje zavisiće od odluka, koje će se donijeti na sjednici radikalnog kluba, kao i na sjednici vlade, koja će također rješavati o tome radu u Narodnoj Skupštini.

Vladina većina o izmjenama u zakonu o centralnoj upravi.

Beograd, 22. Vladina većina Zakonodavnog odbora održala je svoju konferenciju, u prisustvu gosp. dr. M. Srdića na kojoj je govoreno o eventualnim izmjenama u zakonskom prijedlogu o centralnoj upravi. Gosp. dr. A. Savić naglasio je da su ličnici nezadovoljni što se poslovi Ministarstva Narodnog Zdravlja zapošljavaju i stavlja se naziv novog ministarstva Ministarstvo Socijalne Pomoći i Narodnog Zdravlja. Traženo je da se to ministarstvo zove Ministarstvo Narodnog Zdravlja i Socijalne Pomoći. To je većina usvojila.

G. dr. Voja Janjić tražio je da se zadrži i dalje Ministarstvo Vjera kao samostalno ministarstvo, ali to nije prihvaćeno.

Opet revolucija u Albaniji.

VLADA UGUŠUJE BUNU.

Skadar, 21. Tek danas su stigle u Skadar prve određene vijesti o pobuni koja je izvela izba u sjevernoj Albaniji.

Već duže vremena vlasti su bile obaviještene o vrenju u sjevernoj Albaniji, naročito u Puki i Dukatiju, gdje među Miriditima i u Malesiji. Zandarmerijski odredi u tim krajevima pojačani su, ali se nije očekivalo da će prije proljeća doći do otvorene pobune. Pojava oružanih četa pobunjenika na više mjesta, prije dva dana, bila je znak za pobunu koju vodi Don Lora i koja je već izvela, kada su ustaši napali na zandarmeriju.

U Puki su se pojavili Kol Biba i poručnik Spira Kosova, koji su pozvali stanovnike da njima pridju i da podju protiv vlade u Tiranu. U isto vrijeme u Miriditima je pokušao da izazove pobunu barjaktar Nikola Četa sa još nekoliko desetica ljudi, ali kada je naišao na hladan prijem od strane vojske, počeo je da im u kući iz osvete. Kao ni Miriditi, ni Malesija nije prišla pobunjenicima, koji su se prevareni u očekivanju našli u malome broju.

Pobunjenici, okupljeni oko Don Lora, računali su da će na njihov poziv poći cijela sjeverna Albanija, a da će se pobuni pridružiti i neka plemena iz južne Albanije, i da će tada doći do općunog napada na Tiranu sa dvije strane.

Čim je stigla vijest u Tiranu o pobuni, vlada je naredila da se vojska i zandarmerija stave u pokret i uguše pobunu.

Vladine trupe su se na više mjesta sukobile sa pobunjenicima, koji su ostavili u manjem broju, otpočeli povlačenje. Najveći dio pobunjenika sa glavnim vodjama, povlačeći se ispred vladinih odreda, prokaj je u Šalju, odakle je dalje otpor.

I tako pobuna nema onako ozbiljne razmjere kako je u prvom trenutku izgledalo, ipak još uvijek vlada velika uznemirenost i uzbuđenje u Skadru.

Mussolini i sud za atentatore.

MUSSOLINI CE LICNO BIRATI ČLANOVE SUDE KOJI CE SUDI TI ATENTATORIMA.

Rim, 21. Pošto je usvojio novi zakon o zaštiti države, senat je odlazio svoje sjednice an neodređeno vrijeme.

U toku diskusije o tom zakonu, g. Mussolini također je uzeo riječ u senatu i izjavio da ga ne mogu uplašiti oni koji se na njemu vješto pu u pucanju. No, ako je on lično ravnodušan prema tim atentatima, italijanski narod nije ravnodušan i narod traži da se usvoje ove izuzetne mjere. Dodao je da će on lično birati članove naročnog suda koji će suditi po novom zakonu o zaštiti države.

Pangalos pred sudom.

Atena, 21. General Pangalos, koji je doveden sa Kreta u Atenu, sproveden je u zatvor. Njegovo dovođenje u Atenu učinjeno je po zahtjevu isljednika, kako bi se otpočelo ispitivanje bivšeg predsjednika republike protiv koga je podnjeta optužba za 8 raznih krivičnih djela.

Osim narušenja pakta Društva Naroda, general Pangalos je optužen još i za nezakonično raspuštanje parlamenta, za retroakti i pričinjenu smrtne kazne i za pet djela izoprečavanja u državnim nabavkama.

Glavna tačka optužbe koju je državni tužilac sastavio protiv generala Pangalosa i njegovih ministara je narušenje pakta Društva Naroda u trenutku incidenta grčko-bugarskog.

Oni se optužuju da su nauredili vojničke operacije i oružanu invaziju na bugarsku teritoriju, protivno paktu Društva Naroda, koji je Grčka potpisala, i da su time izazvali odluku Savjeta Društva Naroda da Grčka ima da plati 30.000.000 leva Bugarskoj.

KONFERENCIJA KOD GOSP. PAŠICA.

Beograd, 22. Jučer prije poden od 10 do 12 sati održala se konferencija u stanu g. Pašića. Prisutni su bili gđ. Marko Trifković, dr. Velizar Janović i još šest radikalnih narodnih poslanika.

Razjurenjena skupština Sv. Pribićevića u Crepaji.

Crepaja, 21. Danas je ovdje bila zakazana skupština Sv. Pribićevića za koju su samostalni demokrate činili velike pripreme. Medjutim, druge strane živo su se spremali i radikali, koje je vodio poslanik Suvaokvi. Go. dr. Radoš izjau počeli su prisiljavati samostalni u dućekom nizu kola. Bilo ih je oko 100, dok je radikalna došla u 612 kola. U samom mjestu vladalo je veliko uzbuđenje. Kad je došao Sv. Pribićević sa svojom pratnjom, očekivali su ga na ulazu njegovi pristalice, a isto tako i radikali, koji su preprečili put. Na njih je u autu sa revolverom u ispruženoj ruci pošao samostalni poslanik Bošković. Masa je tek na intervenciju zandarmerije dala mjesto povorci. Kad je Pribićević došao pred tribinu, našao je oko nje same radikale, koji nisu dale da govori. Radikali su cijelo vrijeme klicali Pašiću, a svirale su i tri muzike. Sve je to trajalo čitava dva sata, dok na koncu nije Sv. Pribićević bio prinuđen, da se sa svojim prijateljima povuče u zatvoreni lokal. Njega je ispratila pogrebni maršom muzika.

Na sastanku u lokalu Sv. Pribićević je uglavnom napadao samo na radikale, koje je krivio zbog sadašnjeg teškog stanja u zemlji.

Jedna izjava dra. Korošca.

Beograd, 22. Predsjednik SLS dr. Antun Korošec dao je u vezi sa govorom gosp. Stjepana Radića u Mostaru, sljedeću izjavu: Nijada se nisam spoznajivao niti spoznajem sa Pašićem i Pribićevićem, da se Hrvati obregave i izbrisu, da se stvori jedna oblast, koja bi bila do Rijeke Slovenaka i odale se dalje Srpska, a da bude Hrvatska u jednom kolcu, u jednoj delini u Zagorju, potpuno odsječena od cijelog svijeta. Isto tako nije istina, a o tome se može svažati, kao što čitati, uvjeriti, da je sve to u Ustav unijeto i napisao i da sve to tamo stoji kako je gosp. Radić u Mostaru tvrdio. Niti vladin usud za koji ja i moji slovenački i hrvatski prijatelji nismo glasali sadržaj takvu podjelu zemlje, a još manje naert ustava koji je predi-

bio parlamentarni klub slovenačke i hrvatske puke stranke.

Ne čudi me već ovdano što g. Radić govori pred hrvatskim narodom takve i slične govorostane nesatne, a čudim se hrvatskom narodu da takve nesatne od jednog svog političkog pravka mirno sluša. Demokracija koja se oslanja na pravu neistinu ili na takvo vječno neznanje širokih narodnih masa, ne može se dobro ispoljavati u državnoj politici i što se dobro ispoljavalo u jednom razlog je po mome uvjerenju u državnoj politici više da ne možemo ući do konsolidacije raskih unutrašnjih prilika. I u unutrašnjoj politici je potrebna etika, treba moralnih načela, bar načela da se nikada upoće ne govori neistina i da narod ne dopusti svojim pravcima nepoštovanje u javnim govorima.

Srednjenje prilika u Rumuniji.

REFORMA RUMUNJSKE VOJSKE.

Bukurešt, 21. Iz pouzdanog diplomatskog izvora doznaje se da njemačka vlada namjerava poslati naročnog opunomoćenog delegata, da zaključi govor između obje države. Prva posljedica ovog ugovora bila bi pomoć njemačke vlade pri sklapanju rumunjskog stranog zajma. Kao uslovi ovoga posredništva navode se 1) jedan treba da bude u visini od 500 miliona rentmarka, 2) Rumunija ima da se odrede 13 paragrafa versajškog ugovora, prema kojemu Rumunija ima prava eksploatisati imanja njemačkih građana, koji su nastanjeni u Rumuniji, 3) već kod fiskovano imanje ako se još nije prodalo ima se vratiti bivšim vlasnicima, i 4) pitanje izdanih leix od strane generalne banke ostati će otvoreno.

RUMUNJSKA VLADA I PRINC KAROL. Berlin, 21. Prema vijestima bečkih listova zavjera, koja je otkrivena u Rumunjskoj, a koja je imala za cilj da dovede bivšeg prestolonasljednika Karola silom na prijestol, našla je da se vlada riješila da preduzme najteže mjere. Između ostalog sve pristalice Karolove biti će ukloanjene iz vojske, a u P-ri su poslali naročiti detektivi, koji će pratiti prestolonasljednika.

Mađarska trgovačka flota u Rijeci.

Budimpešta, 21. Ministar trgovine g. Herman izjavio je u jednom govoru, da se jedna od najvažnijih vladinih dužnosti sastoji u oživljenju plovidbe. Ako Mađarska bude dobila slobodnu zonu a eventualno i cio basen na Rijeci, ili ako se pitanje mađarskog pristaništa na moru riješi na neki drugi način, onda stvaranje mađarske trgovačke flote, po mišljenju g. Hermana, ne će više biti nikakva utopija.

IZBORNA AGITACIJA U MAĐARSKOJ.

Budimpešta, 21. Do večeras bit će zaključen podnošenje kandidacija, koje je već i do sad u glavnom završeno. Pada u oči srazmjerno malo broj kandidata: za 245 mandata ima ukupno 699 kandidata, dakle prosječno ni tri kandidata za jedan mandat. Po strankama se ove kandidacije grupišu ovako: vladina stranka: službenih kandidata 218, divljih 70; kršćansko socijalna stranka (inkludirajući 84 kandidata; rasisti (u kompromisu s vladom) 84; opozicija: malopolskijski 8, legitimisti 8, demokrate i nezavisni liberali 72, košutovci 20, socijalisti 76 i razne druge grupe 40 kandidata. Grof Steklon je kandidat za tri mjesta. Već su zakazani na sve strane zborovi. Svi sa ministri otputovali u izborne okruge.

Unutrašnje političke prilike u Poljskoj.

BUDZETSKA DISKUSIJA U SKUPSTINI I RASPOLOŽENJE POJEDINIH STRANAKA. OBJAVA IZBORA U GORNJOJ SLESKOJ. ODNOSI IZMEĐU DESNICARA I LJEVICARA.

Varšava, 21. U utorak je otpočela u jednoj i tog istog dana se i završila debata o državnog proračuna posjke čitajna preliminara. Sjednica se produžila duboko u večeri i pružila je posmatraču preglednu sliku sadašnjeg stranačkog razvrstavanja i raspoloženje u Poljskoj.

Sjednica bijaše vrlo burna. Prisustvovalo je veliki broj poslanika i većina slušalaca učestvovala je temperamentno pri diskusiji. Ministarske stolice, diplomatske i novinarske klupe bijahu stalno zauzete, galerije za publiku bijahu prepunjene svijetom.

S obzirom na to, da je hitna interpelacija poljskih i manjinskih stranaka bila skintu sa dnevega reda i poslata na uvažanje ustavnog komisiji, parlament je bio cijeli dan zauzet debatom oko budžeta. Do večih istupa protiv vlade nije došlo. Za vrijeme debate opet se moglo liheo primijetiti ona velika razlika, koja postoji između desničara i ljevičara. Desničarske stranke istrajno se drže protiv vlade u načelnom otporu, a što se moglo vidjeti jasno iz govora vođe narodne demokracije g. Glombinskog, a ljevičari, za koje je govorio poslanik socijalističke stranke g. Marek, prebacuje vladi prije svega, što se nikako ne može oduštit na raspuštanje novoga parlamenta i da raspise nove izbore, pored toga nema još jasan program rada. Iz držanja poljskih socijaliste vidi se, da vlada, i kad su joj službeno objavili opoziciju, može u važnijim slučajevima, možda poslije izvjesnih

političkih ustupaka, računati sa njihovom potporom.

Odnos između desničara i ljevičara je stalno zatetnut i nije se promijenio ni poslije zajedničke akcije protiv dekreta za štampu. I prilikom debate za državni proračun došlo je do ostrih sukoba između hrvatske demokracije i između poljskih socijalista i to u vezi sa izborima u Gornjoj Sleskoj, čiji rezultati se ovdje smatraju veoma nepovoljnim, iako su vijesti njemačke štampe o izbornom rezultatu bile i suviše pretjerane. Između obje stranke došlo je do ozbiljne polemike, pri čemu su oba tabora jedan drugog obediivali i bacali krivicu zbog neuspjeha.

Glavna senzacija toga dana na parlamentu pri diskusiji državnog proračuna skupština nije dočekala. Vijesti listova, da će u parlamentu progovoriti maršal Piłsudski nekoliko puta nisu se ispunile. Ministar predsjednik došao je doduše oko pet sati u parlamenta ali se odmah udaljio i otišao u privatnu stran maršala Rataja u kojoj je razgovarao oko 20 minuta. Prema našim informacijama ministar predsjednik konferisao je sa maršalom Ratajem o važnim pitanjima savremene poljske politike i o budžetskoj diskusiji. Maršal Rataj ujedno je informisao predsjednika o sudbini interpelacije za štampu.

Sada se sva vijećanja skoncentrisala oko budžetske i ustavne komisije tako da u provinciji površina poljskog političkog života mnogo mirnija nego što bijaše posljednjih 14 dana.

Mjesne i društvene vijesti.

Jedno saopćenje «Riječke Mesarske Udruge».

Subotu, 20. o. m., objavili smo jedno jedino saopćenje udruženja, u kojem su se tretirale najnovije pojave na riječkom tržištu mesa. Na ovaj dopis dobili smo sljedeće saopćenje predsjednika udruge riječkih mesara:

Navedi, izneseni u članku «Represalija protiv naših trgovaca blagom i mesom u Rijeku» ne odgovaraju potpunosti istini, jer stvar stoji ovako:

1. Direktor riječke gradske klanice, g. dr. Dorini, nije nikada pravio nikakvih zapisa mesarskim obrtnicima, koji su jugoslavenski državljani; naprotiv je u posljednje vrijeme izdao koncesije mnogim glaz. državljanima.

2. Kod pogodjavanja cijena između dobavljača mesa i prodavača-detajista, g. dr. Dorini ostaje strogo rezerviran, ne utječući u njihovu obustranu slobodu zaključivanja. Medusobna pak konkurencija dobavljača ne dopušta, da oni u cijenama prekorace stanovitu granicu.

U stvari određivanja cijena za maloprodaju mesa u Rijeku, sastavljena je komisija mesara i predstavnika Mesarske Udruge, u kojoj g. dr. Dorini ima tek savjetujući glas.

Napredak i aktivitet «Trgovačkog Kasina».

Utvrđili smo već, da je «Trgovačko Kasino» jedna od riječkih sušačkih inicijativa, koja vidljivo napreduje i iz dana u dan razvija. Nema tona ni dva tjedna, što smo doneli statistički pregled članova «Kasina», prema kome je tada «Kasino» brojilo 240 članova, od kojih 120 članova i 120 članova, od kojih 120 članova i 120 članova.

U vezi s time, «Kasino» je preuzeo vodeću ulogu u sušačkom društvenom životu, te je postao najvažniji inicijativni faktor, čija se djelatnost sve većma proširuje u svim pravcima. Jednom drugom prikazom prikazat ćemo, što sve «Kasino» preduzima u privrednim pogledu, a sad ćemo se ograničiti da istaknemo kako «Kasino» već danas okuplja efektiv sušačkog društva, te svojim članovima, pored ostalih prednosti, pruža i obilje raznod.

U subotu navečer «Kasino» je priredio us-

Nova uprava «Udruženja rezervnih oficira i ratnika».

U nedjelju, 21. o. m., od 10-12.30 sati, održalo je ovo udruženje, u vlastitim prostorijama (eks-hotel «Susak»), svoju izvanrednu glavnu skupštinu. Poslije podnesena izvješćaja, dosadašnju upravu udruženja bio je odglasan apsolutno, nakon čega se je prešlo izboru nove uprave, koja se je konstituirala ovako:

Predsjednik: g. Antun Polić, lučki kapetan; potpredsjednik: g. Roko Frančić, odvjetnik; perovodja: tajnik: g. Dinko Randić, crtnik; blagajnik: g. N. Dimitrašević, crtnik.

UPLATA POREZA. Gradski porezi ured upozoruje sve dužnike poreznih davanja, da je po nalogu u delegata ministra finansija, u Zagrebu stigao ovač njegov izaslanik i nadpovjerenik Pongračić, koji sa gradskim ovrhovoditeljima ima provesti izvršni postupak kod svih dužnika bilo koje vrste poreza i ostalih davanja.

Pozivaju se stoga svi dužnici poreza i ostalih javnih davanja, da odmah sav dug podmire ne čekajući, da mu u stan ili radionu dolazi ovrhovoditelj komisija radi zaplaine imovine za dug, jer će si time svaki osim neugodnosti pridonijeti i troškove ovrsnog postupka.

Uplate primaju se svaki dan od 8-12 sati.

Ita pasta za zube je najbolja.

GRADNJA FINANSIJSKIH PAVILJONA. Napokon se počelo sa gradnjom finansijskih paviljona na Brajdici i Deltu. Umjesto onih starih i klamiranih dječara već se podižu žarko crveni zidovi udobnih i prostornih paviljona u kojima finansi dži Riječine i Mrtvog kanala čuvaju stariju. Bilo je zaista već skrajnje vrijeme da se prišlo tome poslu, jer ne samo da je bilo ružno pogledati u one prepukle i narušene dječare, već je to bilo potrebno i zbog naših finansia, koji u njima strážaru po najgorem vremenu. Iako je to njihova služba, ipak i oni su ljudi, ne životinje, pa se mora voditi računa o njihovom zdravlju.

„MALI PTIČAR“.

Već nekoliko godina za redom djeca iz Dječjeg Skloništa prirjeđuju na dan sv. Nikole — 6. decembra svoju zabavu. Na tim zabavama mala djeca, od prvog pa do petog, najviše šestog razreda, istupaju u naznim tačkama, u kojima se manifestuje njihova volja za rad, njihova ljubav prema Skloništu, u kom su oni našli zaklonista. Te priredbe male djece, koja pripadaju najsiromašnijim slojevima građanstva nalaze u čitavom građanstvu uvijek na najbježi odzivi i priznanje, i svako sa najvećom simpatijom i ljubavlju horisire rad poštenih upravitelja Skloništa i one bijedne djece.

Uprava Skloništa nalazi se ove godine u zim vodama. Sklonisti preživljavaju danas jednako od najbježih kraka, kakva ga dosad nije još nikad, pa ni u vrijeme rata, zadestila. Sama institucija ne dobiva nikakve potpore, a živi i opstoji samo od milodara dobrih ljudi, a koji na žalost nema previše. Ono malo novaca što je Sklonisti imalo za ovu godinu, propalo je u Banci i Stedionu za Primorje. Djeca ove godine ne će moći dobiti ni haljina ni cipela, a bit će sretni, uzdići li se i sama institucija. Uprava Skloništa i odbor starosti, da nužno sredstva namaknu, a u tome žele i sama djeca da ih potpomognu, a tome bi imala poslužiti ovogodišnja Nikolinjska priredba, za koju se ona spremaju već mjesec dana. Djeca sada pod vodstvom svojih učitel-

Počela je sezona zabava.

Iako nešto kasnije, za razliku od prošlih, starih godina, počela je sezona zabava i plesova. Nastaju hladni dani — nastaje doba fox-trota, valencije i charlestona. Plesovi se priređuju pod bilo kojim vidom. Jednoj je ples svrha, a drugi put je samo sredstvo, da prikupi svijet, jer kod nas bez plesa nema ništa, pa ni umjetničkog koncerta. Ples je ona magična riječ, koja tjera na zabavu mlado i staro, pa makar ti ljudi sa samom svrhom zabave nemaju nikakve veze, pa makar im ona inače bila i nespojitima, da ne kažemo onakva. Glavno je, da se ples, glavno je, da se sjače i vrti. Ima plesa, nema ni zabava, odnosno u koliko ih ima, njihovi priređivači ne mogu da računaju sa stalnim i neizbjegljivim deficitom, od kojih ih ne spašava nikakav, pa ni najumjetnički program. I zato se naše zabave uvijek priređuju i moraju priređivati pod formom raznih zabava: umjetnički koncert, dramska predstava, sokolske vježbe, i sam Bog zna pod kakvim još ne.

Novonajam, zabave su ove godine počele nešto kasnije nego obično. Što je tome kriv? Možda besposlica, neimaština, famozna i fatalna predikcija kriza, koja nas svakome na jeziku, i čije teške posljedice osjeća svatko na svojim plećima, na bila on i neznano kako jaka i snažna, možda je krivo ovo ili ono tek iskat je taj, da nemamo više onoliko i onakvih zabava, kakvih smo imali prijašnjih godina. Prvu zabavu je ove godine priredila Jadranska Straža i to uz lipe i biran program. Pa ipak od nekih 11 sati nije bilo pu-

Što sve ne čini bubikopf.

Nastalo je doba bubikopfa. Bubikopf je u svojoj čitavi svijet, svih pet kontinenta. Njegovom se upornom prodiranju i u najzabavnije krajeve ne može ništa oduprijeti, on pobjeđom krovi uvijek naprijed. Padaju sve stare navike, sve tradicije — pada i lijepa, dugčeka kosa, kojoj su pjesnici posvećivali svoje najljepnije sonete. Ideal naših otaca pada danas pod nesmiljenom škripom čeličnih škara. Svađa i svadige. I danas ludogod podijemo nalazimo na ženski svijet, kod ne krase više dugčeka pletenice, već kratko podišane kose. Dugčeka kosa danas znači rijetkost, znači sreću. I zato kosa reže ne samo mlade već i stare, podižu kosa dlati pomalo i u sela, medju naš seljaci svijet. Dugčeka, koja želi da se sviđi, mora naprie da se reže kosa, mora da pokaze da korača sa duhom vremena.

Zbog bubikopfa nastala je već mnogo dobra, ali je nastalo i loše. Koliki li samo svadja, koliko li suza je proliveno zbog bubikopfa! A koliko će još toga da bude? U našem gradu, koji se nalazi na samoj granici Evrope, iz koje k nama ulazi sve ono što je moderno, a u prvom redu ono što je zlo u tome modernome, danas se skoro i ne vidi zlo ne dugčeka kosa, a u koliko ih ima, te je nužno sigurno iz nekih naročitih razloga. Na te se bijedice gleda s visoka, gleda ih se sa prezirom i bagateliziranjem. I one, koje ne će ih se na taj način gleda polaze pod berbera. To je učinila i jedna mlada Susačanka, koja se danas zbog toga i te kako kačkanja, koja se danas zbog toga i te kako kačkanja, koja se danas zbog toga i te kako kačkanja.

Posljedice njenog bubikopfa toliko su teške, da je danas potpuno razorena njena sreća, i a zdravlje. Toj djevojci — nazovimo ju Danicom — ima 22 godine. Dijete je dobre i čestite porodice, koja osim nje ima još troje, mladih, djece. Otac joj je prilično dobro stojeći, pa joj je mogao spremati i skroman, ali još uvijek za današnje prilike sasvim pristojan miraz, s kojim je mogao mirne duše računati na kćerkinu budućnost. I naao se momak, koji se nakon ne koliko mjesecnog udvaranja metamorfozirao u vrančigon i dobrog primljenog vjerenika. Sreća mu je bila tu. Srećni su bili roditelji, a sreća mu je bila i mladi vjerenik, kojim nije manjkalo timbe. Danici, ali jednog dana to se sve okrenulo tumba. Danici, djevojka, koja si još nije odrezala svoje lijepe crne kose, najedno udari u glavu, da si i ona odreže kosu. Kad je to pravit spomenula roditeljima, oni su samo razvalili oči. Otac nije mogao da povjeruje vlastitim očima. Ali kad mu je to Danica sasna ozbiljno pomnila, samo je pogledom skrenuo

HRV. PLAN. DRUŠTVO «VELEBIT» SUSAK Izbavljuje ovime članstvo, da su nove društvene izkaznice stigle. Pošto se od 1. siječnja 1927. ne će moći uzivati polovičnu vožnju na drž. željeznici, bez novih izkaznica, lo se poziva članstvo da nove izkaznice podigne kod društvenog blagajnika Kühnela ili na društvenim sastancima uz naplatu od 5. — i pridonose osobne fotografije.

Izlet u Zagreb. Dne 4. prosinca o. g. priredio je nekolikoina drugova izlet u Zagreb, sa event. isposnom na Sijeme dne 5. prosinca. Dne 4. prosinca na večer prisustvovali će se zabavama Sredinjice i HTK Sijemena. Odlazak sa Susaka u subotu 4. prosinca brzovozom u 14.12 sati, povratak iz Zagreba u nedjelju 5.12 sati. Članovi HPD uzivaju polovičnu vožnju kartu na željeznici. Prijave za taj izlet prima drug Kühnel do uključivo 3. prosinca o. g.

MJESNA ORG. HRV. OBRITNICA U S. KU. Sazivljenjem sjednice odbora za danas, utoak 23 t. m. u 6 sati popodne u društvenim prostorijama. — Protetnik.

TAMB. DRUŠTVO «PRIMORAC», SUSAK-PODVEŽICA. Sazivljenjem sjednice u pravnom odboru za utoak dne 23. o. m. u 8 sati na večer. Na istoj će se raspravljati o priredbi koncerta s plesom i šaljivom poslom u Narodnom Domu u Drzgi, pa molim svu gđ. odbornike da sjednici prisustvuju izvole.

Tajnik L.

KIŠNE KANALICE 105 Lira za popravku i gospodu
Gabardine od vune Lit. 22. —
LEOPOLD HAAS, „LINOLEUM“
FILME, Cerno V. E. III. No. 2. S-130

Iz Hrvatskog Primorja.

NARODNA CITAONICA U KRASICI priređuje u nedjelju dne 26. o. m. zabavu sa plesom u dvorani g. Stjepana Polića.

Kako već je javljeno, program je vrlo biran, a za naše mjesto još i nov, jer ovog puta nastupa domaći čor pjevačke sekcije, da pokaze pred slušaocima svoj rad, kroz ovih nekoliko mjeseci. Prijatelji Krasice odazvati će se u obilnom broju, kad ne se pruža ovač lijepa prilika, da sprovedu nekoliko časova u ugodnom društvu. Osobito mladež, koja je naš stalni gost, naviči će ne samo oni mirisni cvijet, koji ga privlači k nama, nego i smijeha do mile volje.

Premda su materijalne prilike vrlo slabe, to su cijene nešto snižene, a počastvito Krasice će i ovog puta dokazati, da mu je stalo do lijepog pjevačkog zbora, koji mu svake nedjelje pruža priliku, da ga sluša. Priredjivači se se pobrinuli i za dobru glazbu, pa će se udovoljiti i plesancima, da poslije vesele zabave, nastave ples uz dobru svirku tamburica.

Početak točno u 8 sati na večer!

Javno hranjenje u Sovjetskoj Rusiji.

Izgledalo bi, da osnivanje socijalističkog poretku u kojem se u SSSR toliko govori, vodeći na široko sporovi u komunističkoj stranci. Na prvom mjestu stoji potreba najdigničnog hranjenja u masama. Ovaj dio socijalističkog rada je najviše zanemaren, iako se u mnogim predavanjima i pisanim pozivima mnogo propaga.

U Sovjetskoj Rusiji postoji samo jedno jedino udruženje, «Narpit», čiji je zadatak, da praktično sprovedi ideju javnog hranjenja radničkih slojeva. Društvo osniva javne tipizarije, gdje se kuha i prodaje za jeftin novac, ali ne pod režijskom cijenom. Cijena je toliko niska, da pruža svakome radniku i činovniku industrijskih poduzeća ukusno i hranljivo jefto za jeftin novac.

Prokle godine «Narpit» je imao ukupno oko 378 tipizarija, ove godine ima ih već 508. Njihov kapacitet iznosi dnevno 378.000 ručaka, što za 140 milijuna ljudi u SSSR znači jedna kaplja u moru. Preko ovač minimalnog broja ipak zato u posljednje vrijeme počela se pokazivati volja kod širih masa za hranjenje u javnim tipizarijama. «Narpit» se trudi da podigne ne samo javne tipizarije, već i veliki broj kuhinja-fabrika, gdje bi se industrijskim metodama i u velikoj količini zgotavljala jela najhranljivija i najjeftinija. Prva ovač kuhinja-fabrika bila je podignuta u Ivanovu-Vozmiesenskom, poznatom industrijskom tekstilnom središtu. Njezin početni kapacitet bio je 3000 ručaka dnevno (prilikom otvaranja govorilo se, da će biti stvarno davati 15.000 ručaka dnevno), danas se razjare dnevno 8000 ručaka. Ručkovi se ne prodaju u režijskoj cijeni, već se trude da iz njih na najmanju zaradu, koja bi se kasnije je upotreblila za proširenje poduzeća, a otkriva suma od 3000 rubalja mjesecno potječe sa amortizacijom. Ova fabrika-kuhinja jeste za sada prvi uzor ove vrste u cijelom SSSR. Ovamo dolaze mnoge sovjetske ekscurzije. Ona se sa ponosom ukazuje i stranim radničkim delegacijama, koje dolaze čestiti u sovjetsku Rusiju radi studiranja odvajšini radničkih prilika. Slično ovakvo poduzeće gradi sada «Narpit» u Niznijem Novgorodu u dmskom basenu i u Ukrajini u Dnjepropetrovskom (biv. Jekaterinoslav). Za Ivanovu-Vozmiesensko p. doroze donijele su mašinerije iz inostranstva. Poslije kratkog iskustva pokazalo se, da veće mašinerije ne odgovaraju sovjetskim zahtjevima. Stoga su učinjene probe, da se bar jedan dio potrebnih strojeva nabavi u samoj Rusiji.

Već ove godine naručio je «Narpit» u inostranstvu raznih strojeva za 200.000 rubalja, namamehaničkog posuđa za pranje, noževa, viljušaka, noževa za siječenje zelenila, noževa za kruh, kotlove za kuhanje itd.

«Narpit» pokušava da zavede hranjenje u masama i po školama. U prvom redu namjerava da ovo zavede u osnovnim školama i dječakima i na univerzitetima. Za njit je već priredjeno oko 40 tipizarija, koje dnevno daju oko 59.000 ručaka. Cijena jednog ručka stoji 35 kopajkica (12 dinara), a u radničkim tipizarijama 28 kopajkica (oko 8,50 dinara). Radnik dobiva čorbu sa komadom govedjeg mesa i «supcajze», a kruha koliko pojede. Cijne se pokušaju, da se ovaj način hranjenja zavede i kod seoskih radnika, koji su zaposleni kod građevinskih poduzeća, itd. Isto tako «Narpit» pokušava, da na ovaj način hrani i regrute, koji nastupaju vojnu službu. Kako nam je bilo javljeno, ovo se podize samo u velikim gradovima i fabrikama.

Iz Lučke Kapetanije I. reda Susak.

KRETANJE BRODOVA U LUCI SUSAK 21. 22. NOVEMBRA 1926. Doplovit: par. «Slovenec» kreće iz Trsta; par. «Zagre» u redovitoj pruzi iz Kotora; par. «Split» u redovitoj pruzi iz Kotora; talijanski par. «Trinacra» kreće pruzi iz Lefhe; talijanski jedr. «Ida» il. prazan iz Lofina.

Otplovit: par. «Zagre» u redovitoj pruzi za Kotor; talijanski jedr. «Maria Immacolata» kreće ljesa za Palermo; talijanski jedrak «Fulvia» il. kreće gorivog drva za Veneciju; talijanski jedr. «Bruno» kreće željezničkih pragoza za Mestre; jedr. «Angelo» prazan za Šibenik.

PAROBRODARSKA VIJESTI. Danas u 13 sati odlazi par. «Srbina» u redovitoj pruzi za Ploče i izluke: Trst, Šibenik, Split, Črč, Kotor, Bar, Uleini, Sv. Iva, Medunski, Draž, Valona, Santi Quaranta, Krk i Santa Maria. U 20.30 sati odlazi par. «Split» u redovitoj pruzi za Kotor i izluke: Preko, Biograd na moru, Šibenik, Split, Omik, Makarsko, Trpani, Korčulu, Trestenik, Gruz, Dubrovnik, Ereznovi i Tivat.

METEOROLOŠKE VIJESTI. Vrijeme kišovito, more uzburkano, duva južni vjeter sa snagom 5 km. Barom. 755 mm., termom. 13° C.

Oglas dražbe.

Odlukom kr. kotarskog suda na Susaku od 27. oktobra 1926. broj 10564 gr. St. 2/26 u predmetu stečaja št. Ž. Nikitović, trgovina mješovitom robom i željezarijom na malo i veliko, određena je za 25. novembra 1926. u 9 sati prije podne javna dražba željezarske robe u dućanu predažučene na Susaku, Lujzinska cesta, te se o tome obavješćuju svi oni koji bi se za kupnju te vrste robe zainteresirali.

Dr. Gjuro Červar, stečajni upravitelj.

MALI OGLASNIK

Stoji: 1. Za namještanje i najamnine do 100 riječi Din 6.-; 2. Svi ostali oglasi do 100 riječi Din 8.-; 3. Kad oglašivač preda 20 riječi računa se za svakih 1-5 riječi Din 2.-; 4. Za adresu u upravi ili pismenu ponudu preko uprave Din 3.-; Adrese se telefonski ne izdaju, a potom samo onda, ako se pošalje marka za poštiranje.

Škola krojenja

mjesečni tečaj za gospođice i gospođice. Metoda poduke praktična i vrlo laka, savršena i stalnog uspjeha, vlastito šivanje po volji. Cijena vrlo umjerena. Za zaposlene preko dana večernji tečaj. Primam takodje narudžbe kostima, haljina i t.d. — Preporuča se Marija Iskra, Karlovačka cesta 83. 2707-XI-21

ZA PRODATI vrlo jeftino dva ormara, dva arevela i dva noćna ormarića. Adresa u upravi lista pod brojem 2713-XI-24

IZNAJMLJUJE SE soba sa lijepim namještajem u blizini kazališta kod bolje jugoslavenske obitelji sa ili bez opskrbe. Adresa: Frane Jelusić, urar u zgradi »Kontinental«. 2712-XI-25

IZNAJMLJUJE SE soba sa električnim svjetlom, uporabom kupatila i eventualno glazvira. Adresa u upravi lista pod br. 2714-XI-23

STAN od tri sobe i nuz prostorija prepušten bi se onome, koji bi kupio malo razbijeću spavaću sobu. Prodaje se glasovir. Uškočka ul. br. 53/III, vrata 6. 2711-XI-23

TRAZI SE PAZIČKA za viju Turković na Sušaku. Uvjeti: oženjen bez djece, prednost imadu koji razume vrtljarstvo i budu preporučeni. Ponude na podružnicu Hrvatske Eskomptne Banke na Sušaku. Stan raspoloživ od 1. decembra 1926. 2710-XI-20

TRAZI SE bolji naučnik za t. E. Nemes, Rijeka, Piazza Scarpa. Nastup odmah. Uputi u dućanu iste tvrtke. 2710-XI-21

SLABOSILNI MUSKARCI (seksualni neurastenici) dobiju važne upute. Brošure besplatno. Adresu upravitelja u upravi lista pod brojem 2716-XII-3

Prva tvornica kila-sunobrana
VICENZO TAGINI
FIUME, - Corso Vitt. Em. 4. - RIJEKA
Veliki izbor - najveća elegancija - cijene bez konkurencije.
Torbe, nončarke, potrepštine za putovanje.
Kuća otvorena 1874. godine.
NA VELIKO! P-18 NA MALO! 1

Klobučarna BUSNELLI

FIUME, Gradineta S. Francisco d'Asini 2 (u blizini Franjevačke crkve)
Vlastita tvornica šešira, koji za gospođu toli za gospođu. Bogati izbor u svim najmodernijim formama koje dnevno stizu. P-43 Primaju se popravci u feltru i slami. Na veliko! Umjerene cijene! Na malo!

Krznarija LANDI

DUĆAN-RADIONICA
FIUME, Via Angheben 1.
Skladište naravnih kožica.
Gotovih konfekcija i izrada po mjeri, uz konkurentnu cijenu. Primaju se popravci. S-104

VAZNOI VAZNOI
G. BARUCH - FIUME
CALLE DEL TEMPIO N. 3.
Najprikladnije CIPELE dobijete kod ove stare i renomirane tvrtke, UZ TVORNIČKU CIJENU!

Velikanstveni izbor.

Enriko Nemes

Fiume, - Piazza Scarpa 10 - Rijeka

Veliko skladište Jumpera, Pullovers, prsluka od svile i polsile. Pletene robe, čarape, rublje, rukavice, šalovi.

Specialiteti muških košulja po vlastitoj izradi, također i po mjeri. Bogati izbor papuča i kućnih cipela svake vrste.

Cijene najumjerenije. B-9 I.

Klobučarna Antonija Fiorentin

Preporuča svoj veliki izbor šešira za dame po najnovije modulu.

IZBOR ŠEŠIRA ZA GOSPODU.

Najveća elegancija! Cijene bez konkurencije! Primaju se narudžbe i izvršuju se popravci.

Stigla velika količina svakodnevskih cipela

Zbog prevelike zalih robe rasprodaje se uz vanredno snižene cijene.

Cipele za djecu L 10, 15, 25, 30 i 39;
Cipele za rad, jake L 30, 35, 40, 46 i 48;
Cipele luksuzne L 40, 58, 65, 76, i 85;

Cipele su sve od garantirane kvalitete, pogledajte bez obaveza na kupcu.
CALZOLERIA ECONOMICA
Fiume, Via G. Simonetti No. 14. (ex Piazza del Latte)

Javna zahvala.

Prilikom smrti našeg nezaboravnog oca, tasta, svekra i djeda

Štefana Margan

iskazana su nam mnoga saudešna, te ovim putem izražujemo našu usrdnu hvalu.

Posebna hvala gg. bankovnim činovnicima i kolegama sa Rijeke i Sušaka, koji su iskazali pokojniku zadnju počast, sudjelujući kod spirovoda.

Isto tako neka bude vječita hvala i onima, koji su nam u teškoj nesreći sustrjeljivi bili, kao i onima, koji su milog pokojnika ispratili do vječnog počivališta.

Sušak-Rijeka, 22. novembra 1926.

V-515 Ožalošćena obitelj.

Na prodaju

1 aparat za električno varenje (kvajsovanje) na dvokolicama, potpuno nov sa cjelokupnim priborom. Uputiti: JFR, Rešavska 33, Beograd, Telefon 15-07. A-4

Tko oglašuje, taj napreduje!

C. A. Mohovich

Fiume, Piazza Cesare Battisti 6.
Veliko skladište

Strojeva za pisanje i aparata za umnožavanje

Tvornica pečata

Tablica za naslove od potaknutog

Popravke strojeva za pisanje

Bogati izbor vrpca za strojeve, karbon

papira i svih potrepština

Prva Hrvatska Štedionica

Podružnica: SUŠAK, Jelačićev trg.

Telefon br. 6 upravitelja i za upravitelja u stanu
"47 upravitelja II. (dopisništvo, knjižovništvo)
"139 blagajne

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Crikvenica, Celje, Čakovci, Daruvar, Delnice, Đakovo, Dubrovnik, Gjurjevac, Iluk, Karlovac, Kraljevica, Križevci, Ljubljana, Maribor, Mitrovica, Nova Gradiška, Novisad, Ogulin, Osijek g. er., Požega, Senj, Sisak, Skoplje Split, Sv. Ivan Zelina, Subotica, Varaždin, Vel. Gorica, Vinkovci, Virovitica, Vukovar, Zeman, Zagreb, Iluka br. 117a, Vlaška ulica br. 86.

Ispostave: Osijek d. g.

Mjenjačnica: Zagreb, Iluka br. 5.

Priču: Din 55.000.000

Uloži preko Din 1.000.000.000

Podružnica: RIJEKA, Corso V. E. 28.

Brzojavni naslov: PRAŠTEDIONA.

Najkulantnije:

Prima: uloške na knjižice i te-
kači račun. Eskomptira
mjence i devize.

Prima: na inkaso tu-
inozemne
mjence.

Izdaje: 4½% založnice i 4½% ko-
munalne obveznice, koje
imadu oprosti od poreza, pupilarne i-
garnosti i jamčevnu sposobnost.

Kupuje i prodaje:
valute i devize.

Izdaje: čekove i kreditna pisma
obavlja isplate na temelju
akreditiva na sva tu-inozemna mjesta.

Podjeljuje: hipotekarne zif-
move na kuće
na nekretnine.

Obavlja: burzovne naloge sa-
vjesno i kulturno.

Posreduje: kod predoznaka
iz Amerike u tu-
zemstvo.

PIETRO DEGAN:

Bijela gospa Trsat-grad

Historički roman.

(Nastavak 5)

— Baš dobro — reče on — zato me je upravo i poslao ovamo gospodin Andrija Pallavicini.

— Zar se je možda što nenadano desilo?

— Uglavnom nije, nego samo obzirom na dan sastanka gospodina Pallavicinija sa gospodinom notarom. Gospodin Pallavicini molio gospodina Rumika, da svoj dolazak odgo-
di dok mu on opet ne javi.

— Dobro. Reći ću ti principala.

Kad se Miklać vratio kući i saopćio Vinku uspjehno izvršenje svog zadatka, reče mu ona ponova, da će večeras, čim zanoća, doći k njemu, te izdije i pokuži se natrag u dvorac.

— Ona je sada sve znala i nije trebala ništa više i nikoga da pita. Brzo je koralac natrag prema dvorcu a srce joj je razdario silan bijes. Djevo namršteno čelo i dječjim mržnjom odsjajajući pogled odvraći su jasno, da se je odlučila na nešto strašno.

Već se je počelo mrkavati kad je došla kući. Izlaz lica bila je već promijenila pa se je preostali dio večeri pokazivala kao da je izvršne volje.

Gospodin Andrija polazio je zbog svoje bolesti rano u krevet. Čim se je spustila noć podje on na počinak, oslonivši se na ruku svoje jedinice. Zagrli se reče joj:

— S bogom, moje milo djetice. Osjećam da ću večeras spavati mirno, jer mi se činilo kao da sam već popravio neke grijeh svog života.

Ivana se vrati k Marti, i pošto su se kratko vrijeme još šetale perivojem, Ivana joj ponovi i objasni svoj razgovor sa ocem, a zatim se povuče u svoju sobu, povuče zasunavši na vratima i legne. Tako učini i Marija i prije nego je prošla pola sata već svi mirno spavahu osim Vinko, koja je teško čekala čas da svi pozaspali.

Oko deset sati izdije ona potajno iz dvorca i pod zakrilicom tamne noći uputi se prema Svilnom. Ondje se zaslupivši pred poznatim bijednom kućicom i pokuša tri puta po kapičima na prozoru u prizemlju. Na kucanje otvorile se odmah vrata i zlokobna žena udje u ložnicu svog ljubavnika koji joj je otvorio.

Miklać Sazar bio je visok i lijep čovjek. Za uskočica četovanja bio je naiprije prost vojnik, a kasnije vojvoda jednog njihovog obojila sve do njihovog poraza. Svoj život provodio je u veselju i zabavama zbog čega ga nisu nikako trpjeli ni sami njegovi drugovi. No uza nj su vjernom ristijski brat njegov Zvonimir i Marko, te Bepe, odani njegovi privrženici i drugovi u plačanju i ostalim njegovim zločinima.

Nakon posljednjeg nesretnog boja ne htjede se Miklać vratiti u Senj, svoj zavičaj, nego se slučajno nastani u Svilnom u kući kojopoznavao, nedaleko od svog brata i ostalih svojih dvaju drugova. Živio je bez ikakva posla, ponajviše od prevara i svakodnevskih zločina.

Odjeven na vojnički, visoka stasa, odvažna izgleda, sa dugačkim brkovima i crnim drakim očima, a uz to čovjek koji je se znao i volio hvaliti, morao se je Miklać dopasti svojoj zemljakinji Vinki, kojoj je odmah, čim ju je vidio, počeo udvarati. Ona se nije dugo otimala, pa ne prodje mnogo i ona ga strastveno zavoli, preda mu se sasvim. On joj postade ljubavnikom. Obeca joj i ženidbu čim

postane nasljednikom svoga gospodara ili na neki način otkrije mjesto gdje je pohranjeno uskočko blago, a koje je gospodin Andrija, kao nakom slučajno obuzet, upotrijebio pred njom tajno.

— Malo si duže čekao — nagovori Vinka Miklać, kad su se našli u sobi, — no ja sam htjela da se posvema osiguram, pa sam krenula tek onda kad su u kući svi pozaspali.

— To si dobro učinila. Šta je, dakle?

— Reći ću ti, dragi moj, odmah o čem se radi. Krupac su to stvari, koje sam sazнала i koje ću ti saopćiti, krupne i po nase nesretnosti. Ja se, dragi moj, bojim, da smo mi uništeni.

— Uništeni? Kako uništeni? Šta to ima da znači?

— Znači to, da je Ivana, sigurno na policaj one odvratne Marto i njenu pomoć, otkrila način, kako da mene sasvim potisne i sama zavlada voljom i čuvstima svoga oca. Gospodin Andrija, naime, mene... razbisti-njuje. To je, eto nesretna novost koju sam otkrila.

— Do bijesa — plane Miklać.

— Istina je to što ti rekoh. Ono što si danas poručio tobož u ime gospodina Andrije natrag na Trsat i bilo je smišljeno samo zato, da se to spriječi. Ali ja se radam da će mi uspijeti to pokvariti, u čem me potkrepljuje i to, što mi je pošlo za rukom, da zapriječim notarnu dolazak u dvorac, a time je već mnogo učinjeno, jer smo dobili vremena, da sasvim osvojimo njihove osnove i da dotle i sami nešto smislamo i izvršimo. Da je pak moje zaključivanje točno, o tome ne može biti ni dvojbe. Gospodin Andrija pozvao je k sebi notara samo zato, da mu napravi drugu oporuku. A ta bi oporuka mogla glasniti jedino u korist njegove kćeri i dočile Marto. Tim gubi važnost prijašnja oporuka koja je

pohranjena kod notara i koja je bila sastavljena u moju korist. Razumijeli li sada?

— Oh, što mu budih bijesov! — prokune Miklać, sućuci od uzbuđenja dugu brčinu. — Imas pravo, nesretna je to novost za nas.

— No, ja držim, — upadne Vinka — da su pravili račun bez nas, pa ako samo ti hoćeš, nije još sve izgubljeno za nas.

— Eh, moja draga, ako baš i nije još izgubljeno posvema, ali ima malo nađe da se odzvu.

Vinka je ovaj neočekivani mir i ova neodlučnost njenog ljubavnika osupnuta pa ga zato, uperiši očite oči u njega, osorno upita: — Ti bi dakle mirno dopustio da meni bude eteto ono što mi po pravu i po zakonu pripada? Ti bi mirno mogao gledati kako se otima onaj imutak što sam ga htjela podijeliti s tobom?

— To ne! Ali ne vidim kako da to zuprijem. Ako notar ne podje u dvorac prekasno, uoči će da on ili dva kasnije, kad g otamo ponova pozovu, a...

Vinka mu naglo upadne u riječ i približi se se posvema uskluko, nizi glas, pa mu tiho prošapta:

— A zar ne bi notar prekasno ili dan dva kasnije došao prekasno, kad bi slučajno gospodin Andrija već spijedeće noći... umro?

Uškak izvor poskoči i reče:

— Dakako, kad bi on umro, onda bi za sve to bilo kasno. A to bi za nas bila prava sreća. No mi nismo takove sreće, da bismo mogli očekivati takav slučaj.

— Slučaja se može i pomoći, požuriti ga, izazvati ga, — dodade Vinka još tiše...

— No, dakle, govori jasno što misliš — reče Miklać.

— Ja želim, ja hoću da dobijem ono blago — procipljiv Ivana odlučno. U oporuci je sigurno naznačeno mjesto, gdje je zakopan

to blago, i kad bih se ja domogla toga blaga, postala bih bogata kao kakva kraljica. A ti mi kod toga moraš pomoći.

— Dobro, no ako zatražiš ono što je nemoguće, tada na mene ne računaj.

— A ja ipak na tebe računam i ti mi moraš pomoći!

— A ako ja to ne budem htio?

— Ti mi tu pomoć ne ćeš uskratiti. Ja tebe poznajem i znam da si moj čovjek. A s druge strane ti bi pri tom radio i za sebe. No? Šta je? Zar još oklijevaš?

— I ti još pišali! Ti mi doduše još nisi jasno rekla što zapravo hoćeš, no to nije teško pogoditi, i ja se domisljam, na šta ti misliš. No to je vratolomna posao.

— Zasto vratolomna?

— Dopsao bih užeta, eto zašto.

— Zar si poludio?

— Ni malo! Ali osjećam opasnost. Ta pomisli malo: Kad bi prekusirao jutro našli ne-kadašnjeg uskočkog vojvodu mrtva u njegovom krevetu, okrivili bi tebe, a potom odmah i mene, jer naš odnošaj nije nikakva tajna na ovom mjestancu.

— Lud si, eto! Ne će nitko okriviti ni mene ni tebe. Smrt će se pripisati kapi. Prvi njen udar već je nastupio, a kad i drugi dođe, bit će to i smrt gospodina Andrije. To je najprirodnije i u to će svatko povjerovati, pa se nikakvi krivici ne će ni tražiti.

— Ali će biti znakova od nasilne smrti, po kojima će se otkriti da smrt nije ulijedila od kapi nego od neke ruke i svi će se dati na posao da nadju tu ruku, pa će je i naći.

— Nikakvih znakova ne će biti i ne smije biti. I na to sam već mislila. Ne treba nam nikakvih oružja. Prisutnost čemo samo za par časaka jastuk na lice, a uz tvoju jakost...

(Nastavak slijedi.)